

Základní škola Boženy Němcové, Zábřeh¹

<https://www.bozenka.cz/>

O ŠKOLE

Základní škola Boženy Němcové, Zábřeh je plně organizovaná základní škola nacházející se v klidné části města Zábřeh na Moravě. Navštěvuje ji 568 žáků rozdělených do 25 tříd. O výuku a rozvoj dětí se stará 82 pedagogických pracovníků, z toho 16 vyučujících napříč ročníky a specializacemi se aktivně věnuje Skills Builderu .

Škola poskytuje vzdělávání pro 1.–9. ročník a klade důraz na bezpečné, podnětné a přátelské prostředí, individuální přístup k žákům a moderní formy výuky. Nese jméno významné české spisovatelky Boženy Němcové a v jejím duchu podporuje rozvoj tvořivosti, samostatnosti a morálních hodnot. Škola také nabízí širokou škálu volnočasových aktivit, kvalitní zázemí a aktivně se zapojuje do projektů a soutěží.

Vliv metodiky Skills Builder na výuku a život ve škole

Rozvoji měkkých dovedností a vědomému učení jsme se na naší škole věnovali již dříve, v různých podobách a intenzitě. Zapojení do programu Skills Builder Akcelerátor nám však poskytlo pevný rámec, metodickou oporu a konkrétní nástroje, díky kterým se tyto oblasti mohly stát součástí školního života systematictěji a srozumitelněji – jak pro učitele, tak pro žáky.

Program jsme primárně začlenili do třídnických hodin, kde se zaměřujeme na jednotlivé dovednosti z rámce Skills Builderu. Zároveň se však řadě pedagogů podařilo tyto principy úspěšně integrovat i do běžné výuky, a to napříč předměty.

Pro mnohé učitele se program stal praktickou oporou a inspirací – přehledně definované dovednosti a jejich rozfázování pomohlo lépe zacílit výuku i zpětnou vazbu.

Skills Builder se ale podařilo zapojit i do programu výletů a škol v přírodě. Budťo za pomoci využití jednotlivých aktivit, na které ve škole není prostor. Například u schopnosti naslouchat byla využita aktivita zaměřená na vnímání zvuků, které můžeme slyšet mimo školu. Některé pilíře pak tvořily základ témat pro celodenní programy na škole v přírodě.

Po roce zkušeností již pozorujeme první pozitivní dopady: žáci si lépe uvědomují, na čem pracují, dokáží konkrétně pojmenovat své pokroky a hodnotit vlastní práci. Rozvíjí se také schopnost spolupráce, naslouchání i plánování, tedy kompetence, které považujeme za důležité pro jejich další život a uplatnění.

¹ Autorem textu je zástupce školy.

1. zásada V jednoduchosti je síla

Zásadu „V jednoduchosti je síla“ jsme se snažili uplatnit především tak, aby principy Skills Builderu byly ve škole viditelné, snadno pochopitelné a přirozeně integrované do každodenního dění – jak pro žáky, tak pro učitele.

Každý měsíc se celá škola soustředí na jednu konkrétní dovednost, která je zvýrazněna na vchodových dveřích školy. Tím se nastavuje společné zaměření a zároveň to slouží jako připomenutí pro všechny, kdo školou procházejí.

U vstupu do školní jídelny jsme vytvořili vizuálně poutavý strom dovedností, kde každá větev představuje jednu ze základních kompetencí. Slouží jako symbolický a zároveň motivační prvek, který pomáhá budovat celkovou atmosféru zaměřenou na růst a rozvoj.

V jednotlivých třídách jsou k dispozici magnetky se symboly dovedností, které mohou učitelé i žáci aktivně využívat během výuky – např. při plánování, reflexi nebo hodnocení.

Aby podpora byla co nejjednodušší a nejpřístupnější, každý měsíc obdrží učitelé e-mail s krátkým shrnutím dané dovednosti, odkazy na konkrétní materiály a praktickými tipy, jak ji snadno zapojit do výuky.

Díky těmto jednoduchým, ale cíleným krokům se nám daří dodržovat jednotnou linii napříč školou a zároveň poskytovat kolegům podporu bez přetížení.

2. zásada Začněte včas a vytrvejte

Zásadu „Začněte včas a vytrvejte“ jsme zohlednili už při samotném plánování programu Skills Builder. Od začátku školního roku jsme dovednosti začali systematicky zapojovat napříč všemi ročníky – od prvních až po deváté třídy.

Důležitým prvkem bylo včasné zahájení – první aktivity a vizuální podpora se objevily už během začátku školního roku, aby se dovednosti staly přirozenou součástí celého roku.

Každý měsíc následně podporujeme kontinuitu: připomínáme aktuální dovednost, sdílíme jednoduché tipy do výuky a motivujeme pedagogy, aby na rozpracované dovednosti navazovali. Snažíme se tak vytvářet prostředí, kde se s rozvojem dovedností začíná včas a v němž se vytrvale pokračuje – nikoli jednorázově, ale jako s dlouhodobým záměrem.

3. zásada Sledujte pokroky

Zásadu „Sledujte pokroky“ se snažíme naplňovat především prostřednictvím formativního hodnocení a pravidelné reflexe. Učitelé vedou žáky k tomu, aby na konci hodin, týdnů nebo tematických bloků zvažovali, kam se posunuli – a to nejen ve vědomostech, ale také v dovednostech z rámce Skills Builderu.

Na konci každého měsíce mají žáci možnost zastavit se a zhodnotit, jak danou dovednost rozvíjeli, co se jim dařilo a co by mohli příště zlepšit.

Většina vyučujících pracuje s průběžným slovním hodnocením, které pomáhá dětem pojmenovávat jejich silné stránky i oblasti ve kterých se mohou posunout. Někteří využívají i předpřipravené tabulky nebo si vytvořili vlastní nástroje pro sledování pokroku, které lépe odpovídají stylu jejich výuky či potřebám konkrétní třídy.

Díky této flexibilitě se nám daří propojit strukturu Skills Builderu s reálnou výukovou praxí a podpořit u žáků vědomé učení a vlastní sebehodnocení.

4. zásad Zaměřte se na konkrétní dovednost a krok

Na zásadě „Zaměřte se na konkrétní dovednost a krok“ stavíme celý přístup k práci s programem Skills Builder. Každý měsíc se celá škola soustředí na jednu konkrétní dovednost, kterou společně rozvíjíme napříč ročníky. Tato dovednost je vždy jasně komunikována – visí u vchodu do školy, objevuje se ve třídách a pedagogové k ní dostávají stručné a praktické materiály s konkrétními tipy a odkazy.

Třídnické hodiny slouží jako prostor pro cílenou práci s dovednostmi, včetně jejího pojmenování, vysvětlení a zařazení jednoduchých aktivit. Učitelé i žáci tak přesně vědí, na co se v daný čas zaměřují – a mohou daný krok vědomě sledovat a hodnotit.

Díky tomuto postupu se daří udržovat jasné a realistické cíle, které jsou srozumitelné a dosažitelné pro žáky všech věkových kategorií.

5. zásada Dovednosti pravidelně procvičujte

Na naší škole klademe důraz na to, aby se měkké dovednosti neobjevovaly ve výuce jen jednorázově, ale aby se s nimi dlouhodobě a pravidelně pracovalo.

Dovednosti z programu Skills Builder jsou začleňovány napříč školním vzdělávacím programem i jednotlivými předměty, takže žáci mají příležitost procvičovat je v různých situacích a kontextech. Do rozvíjení dovedností se zapojila také školní družina, která s žáky navazuje na témata daného měsíce nenásilnou a hravou formou.

Ve třídách jsou k dispozici magnetky se symboly dovedností, které pomáhají připomínat již osvojené schopnosti a zároveň motivují k jejich opakovanému využívání v nových situacích.

Tímto způsobem podporujeme, aby se dovednosti nestaly jen teoretickým pojmem, ale aby byly přirozenou součástí každodenní práce i komunikace ve škole.

6. zásada Propojte dovednosti se životem mimo školu

Věříme, že měkké dovednosti mají smysl tehdy, pokud jsou prakticky využitelné v reálném životě. Proto se snažíme vytvářet pro žáky příležitosti, kde mohou dovednosti z programu Skills Builder uplatňovat i mimo běžnou výuku.

Patří sem například projektové dny, tematické bloky, návštěvy firem a organizací, setkání s lidmi z praxe nebo aktivity zaměřené na podporu podnikavosti a týmové spolupráce. Dovednosti se rozvíjejí také během škol v přírodě, výletů nebo jiných mimoškolních akcí, které poskytují přirozený prostor pro komunikaci, řešení problémů či plánování.

Zároveň letos naši osmáci vytvořili studentské firmy, kde si mnoho dovedností také osvojili. Museli pracovat v týmu, rozdělit si role. Vymyslet produkt, název firmy, logo, zorganizovat prodej na místních trzích. Obecně není oblast, které by se při této aktivitě nevěnovali.

U starších žáků, kde jsme se programem Skills Builder teprve začali cíleně zabývat, je propojení s reálným životem základní motivační prvek – pokud mají vidět smysl, musí vnímat, že jde o dovednosti, které opravdu využijí mimo školu.

Plány rozvoje měkkých dovedností do budoucna

Naším hlavním cílem je udržet a systematicky rozvíjet to, co jsme v oblasti měkkých dovedností dosud nastartovali. Chceme, aby se program Skills Builder stal přirozenou součástí školního života a aby se pedagogové i žáci přestali dovedností obávat či je vnímat jako další zátěž.

V nejbližší době plánujeme aktivně zapojit minimálně celý první stupeň, aby se práce s měkkými dovednostmi stala součástí vzdělávání již od raných ročníků. A v první a šesté třídě dát Skills Builder jako povinnou součást třídnických hodin.

Součástí rozvoje budou také projektové dny zaměřené na jednotlivé dovednosti, které již nyní připravujeme. Tyto dny nabídnou žákům intenzivní a zážitkovou formu práce, která podpoří hlubší pochopení a osvojení klíčových kompetencí.

Zároveň chceme zvýšit počet sdílecích setkání učitelů, rozdělených do 2 skupin podle prvního a druhého stupně, kde si budou moci předávat dobrou praxi i nástrahy, které je potkaly. A podpořit sdílení dobré praxe i v rámci předmětových setkání.

Věříme, že tímto přístupem můžeme podpořit další rozvoj žáků i učitelů a přispět ke kvalitnímu a smysluplnému vzdělávání.